

locuitori fugiseră mai înainte de război sau chiar în timpul războiului, dar înainte de numirea generalului Bagration ca șef al armatei de la Dunăre¹.

Totuși, deoarece soarta războiului era greu de prevăzut și nesiguranța era mare, au trecut la nord de Dunăre mai ales familiile bulgare mai înstărite, din satele și orașele din imediata vecinătate a fluviului. De fapt, documentele existente nu arată deplasări mai importante pînă la armistițiul de la Slobozia din august 1807. Nici după această dată și pînă la reluarea operațiilor militare din primăvara anului 1809 de către Bagration nu constatăm documentar emigrări masive. Din această perioadă datează probabil așezările izolate ale unor bulgari la Pitești, unde o jalbă a orașenilor menționează că « de la venirea împărateștilor oștiri... într-acest oraș s-au adunat mulți oameni străini, băjenari din țara turcească, care sînt cu putere și își fac alișverșurile lor ». Orașenii cer în continuare « a se pune cvartiruri și prin casele acestor băjenari... »² Deși jalba datează din martie 1811, din textul ei se poate înțelege că acești băjenari veniseră în oraș curînd după intrarea oștilor rusești. Trecură însă 2—3 ani pînă ca noii veniți să-și facă un rost, ba chiar și case, și dacă la început fuseseră scutiți de cazarea unor militari, acum o puteau face ușor, fiind oameni cu stare. Tot din aceeași jalbă, reiese clar că acești băjenari erau negustori și meseriași.

Treceri mai numeroase au fost în regiunea bălților Dunării, la Silistra, Turtucaia și altele. De altfel, țărani din aceste regiuni ale malului bulgăresc au trecut totdeauna Dunărea ușor. Mai mult chiar, așa cum se arată în documente, « din vechime s-au obișnuit silistrenii și alți oameni ce erau locuitori în ținutul țării turcești, peste Dunăre, de ținea în bălți, dincoace, stupi i rimători și totdeauna plătea dijmărit... »³ Acum însă unui bulgar din satele județelor Teleorman și Ialomița — și printre ei și romîni — nu vor să plătească dijmăritul. Vornicul Iordache Slătineanu întreba Divanul dacă sirbii (adică bulgarii) vor plăti dijmăritul așa cum l-au plătit în anul trecut (1810) și arăta necesitatea întocmirii unei catagrafii de acei « sirbi » care vor fi scutiți de plata dijmăritului.⁴ În primii doi ani ai războiului constatăm însă așezări sirbești în Oltenia. Este vorba de « sirbii » care au trecut într-acele județe cu oi și vite mari, din țara turcească, prin țara nemțească,⁵ în primii ani ai războiului sau chiar înaintea acestuia⁶, ca urmare a răscoalei condusă de Karagheorghe.

¹ Deci înainte de primăvara anului 1809. Vezi *Документы и материалы*, p. 22; Bibl. Acad. R.P.R. Mss. 322, f. 160; HURMUZAKI, *Documente*, XVI, p. 834, 848; A. D. XENOPOL, *op. cit.*, IX, p. 289.

² V. A. URECHIA, *Istoria Romînilor*, vol. XI, p. 740.

³ *Ibidem*, p. 570.

⁴ Și în acest document, datat din august 1811, se vede că este vorba de sirbii veniți « anul trecut » (1810) sau chiar mai înainte. *Ibidem*, p. 571.

⁵ *Ibidem*, p. 709, 710 (Documentele datează din august 1809).

⁶ *Ibidem*, p. 712. Că aceștia erau sirbi se vede dintr-o jalbă dată Divanului în 1812 de jupînea Alexandru Bușneasca pe moșia căreia « anume Gaia, din județul Dolj, trei ani sînt de cînd din porunca răposatului ghinăralului *Esaia (Isaev)* s-au așezat cu lăcuința 15 case de sirbi de ai lui Karagheorghe, iar... de al doilea au venit încă un pîrcălab cu o sumă de familii sirbi și i-au așăzat tot pe numita moșie Gaia ». Arh. St. Buc. Mss. 66, f. 207 v. În alte documente din noiembrie 1809 se vorbește de « sirbii ce au fugit pentru o vreme în Valahia cea mică ». Vezi Arh. St. Buc., Mss. 61, f. 39 v. Vezi și sirbii de pe moșia Gîrla din județul Mehedinți « în malul Dunăriei » pe care « atît pînă a nu veni împărateștile oștiri, cît și după ce au venit, s-au așezat cu lăcuința mulți sirbi bejenari veniți du peste Dunăre. » V. A. URECHIA, *op. cit.*, p. 718.